

Samenloop Screening & Feitenonderzoeken en – strafrechtonderzoeken (naar geweldsaanwendingen)

Status: concept
09 juni 2024

Auteur: 5.1.2e

Rubricering: Politie Intern / Samenloop Screening en Feitenonderzoeken

Aanleiding

Op 11 september 2023 is er de definitieve versie van het document Samenloop Screening en Feitenonderzoeken gepubliceerd.

In dat document is de samenloop die kan ontstaan tussen screeningsonderzoeken en mogelijke integriteitsschendingen en -onderzoeken uitgewerkt.

De coördinatoren screening hebben aangegeven dat er – in het belang van een landelijke uniforme werkwijze – behoefte is aan een procesbeschrijving in geval er sprake is van een samenloop tussen screeningsonderzoeken en feitenonderzoeken (strafrecht).

In dit document zal in die behoefte worden voorzien.

Beoordeling van geweldsaanwendungen

Feitenonderzoek

Indien een politieambtenaar, aan wie de bevoegdheid geweld te gebruiken is toegekend, in de uitoefening van zijn functie geweld heeft gebruikt, kan de officier van justitie bevelen dat er een feitenonderzoek wordt ingesteld. Het feitenonderzoek is niet gericht op de betrokken opsporingsambtenaar, maar op de beoordeling of het geweld overeenkomstig de geweldsinstructie (artikel 90novies Sr) is toegepast (artikel 511a Sv).

In het feitenonderzoek kunnen twee rollen worden onderscheiden t.w. de rol *betrokkene* en de rol *getuige*.

Op basis van het feitenonderzoek beslist de officier van justitie welke vervolgbeslissing wordt genomen.

Een vervolgbeslissing kan zijn:

- a. Geen opvolging omdat er bijvoorbeeld sprake is van rechtmatige geweldsaanwending
- b. Geen opvolging omdat er bijvoorbeeld sprake is van rechtmatige geweldsaanwending met advies van het OM aan het bevoegd gezag gericht op *leren*
- c. Vervolging op basis van artikel 372 Sr indien de opsporingsambtenaar aan wiens schuld het te wijten is dat hij het in de geweldsinstructie bepaalde heeft geschonden

Strafrechtelijk onderzoek op basis van het commune strafrecht

De officier van justitie kan ook besloten op af te zien van een feitenonderzoek en een onderzoek te gelasten op basis van het commune strafrecht. Hierbij kan worden gedacht aan mishandeling en doodslag. In deze gevallen kan er een beroep worden gedaan op de algemene strafuitsluitingsgronden (bijv. noodweer) en de bijzondere strafuitsluitingsgrond genoemd in artikel 42 Sr: niet strafbaar is de ambtenaar die in de rechtmatige uitoefening van zijn taak en in overeenstemming met zijn geweldsinstructie geweld gebruikt.

Disciplinair onderzoek

Naast de hierboven geschetste strafrechtelijke route kan het bevoegd gezag ook besloten om parallel of aansluiten de disciplinaire route te bewandelen. Zie verder het document *Uitwerking samenloop Screening en Integriteit (Definitief)*.

Uitwerking samenloop

De vraag die voorligt is of 1) een feitenonderzoek of 2) een strafrechtelijk onderzoek op basis van het commune strafrecht van invloed is of kan zijn voor een lopend screeningsonderzoek.

Het uitgangspunt is dat de geweldsaanwending altijd heeft plaatsgevonden in het kader van de uitoefening van een politietaak.

Sreening en feitenonderzoek

Omdat het feitenonderzoek niet gericht is op de betrokken opsporingsambtenaar, maar op de beoordeling of het geweld overeenkomstig de geweldsinstructie is toegepast en, omdat de geweldsaanwending heeft plaatsgevonden in het kader van de uitoefening van de politietaak, is er in beginsel geen sprake van een betrouwbaarheidsrisico. Immers, de geweldsaanwending raakt niet de betrouwbaarheid maar eerder het functioneren van de politieambtenaar.

2.i

. Zie ook het document *Uitwerking samenloop Screening en Integriteit (Definitief)*.

Sreening en strafrechtelijk onderzoek (naar de geweldsaanwending)

De ervaring leert dat er zelden tot geen gevallen zijn waarin er sprake is van een dusdanige ernstige en disproportionele geweldaanwending dat er door het OM besloten wordt tot een strafrechtelijk onderzoek op basis van het commune strafrecht. Voor een voorbeeld wordt verwezen naar de uitspraak in de casus [gebruik vuurwapen bij een boerenprotest](#)¹.

Indien dit zich voordoet zal er zoals hierboven beschreven maatwerk moeten worden geleverd.

¹ Overigens is het de vraag of deze casus niet ook via het Feitenonderzoek aangevlogen had kunnen worden met in het verlengde daarvan vervolging ex artikel 372 Sr.